

European Federation of Psychological Associations (EFPA)

**Εκπαιδευτικά Κριτήρια για τους ψυχολόγους που ειδικεύονται στην
Ψυχοθεραπεία**

24/3/2003

<http://www.efpa.be/documentsonprofissues/docmain.htm>

Εκπαιδευτικά κριτήρια για τους ψυχολόγους που ειδικεύονται στην Ψυχοθεραπεία (EFPA)

Τα κριτήρια αυτά είναι οδηγός για το μέλλον. Είναι δυνατόν να αναθεωρηθούν όσο ο χώρος θα αναπτύσσεται. Σε κάποιες χώρες μπορεί να μην ισχύουν ακόμα, αλλά είναι τα απαραίτητα προσόντα που οφείλει να έχει ένας ψυχολόγος που είναι υποψήφιος για την ειδίκευση στην ψυχοθεραπεία.

Προαπαιτούμενα

1. *Βασικά προσόντα πριν την ειδίκευση*: 5 χρόνια πανεπιστημιακών σπουδών που περιλαμβάνουν:

1.1 Πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην Ψυχολογία

1.2 Εκπαίδευση εφαρμοσμένης ψυχολογίας που περιλαμβάνει εκπαίδευση στην ψυχοπαθολογία και στις σοβαρές διαταραχές καθώς και εξάσκηση σε συγκεκριμένο θεραπευτικό πλαίσιο. Επίσης είναι απαραίτητη η γνώση των κύριων ψυχοθεραπευτικών προσεγγίσεων.

2. 2 χρόνια εμπειρία ως επαγγελματίας ψυχολόγος υπό εποπτεία αποκτώντας εμπειρία σε ένα εύρος ψυχολογικών προβλημάτων συμπεριλαμβανομένης και της ψυχικής ασθένειας.

3. Επιπλέον εκπαίδευση στην Ψυχοθεραπεία (postqualification training): 3 χρόνια αν η εκπαίδευση είναι full time, αντίστοιχες ώρες αν είναι part time.

Αυτή η εκπαίδευση περιλαμβάνει εποπτεία και πρακτική άσκηση υπό εποπτεία, θεωρητική και πρακτική γνώση και προσωπική θεραπεία ή άλλες μορφές προσωπικής διερεύνησης ώστε ο εκπαιδευόμενος να έρθει σε επαφή με προσωπικά του θέματα και να κατανοήσει σταδιακά πώς αυτά επηρεάζουν το θεραπευτικό του ρόλο.

Η εποπτεία είναι πολύ σημαντική ώστε να διασφαλίζεται ότι οι εκπαιδευόμενοι ολοκληρώνουν τη θεραπευτική τους δουλειά με αποτελεσματικότητα. Για το σκοπό αυτό παρακολουθείται από τον επόπτη η εξέλιξη και το θεραπευτικό αποτέλεσμα, γίνεται συζήτηση του υλικού από τις συνεδρίες και μπορεί να μαγνητοφωνούνται συγκεκριμένες συνεδρίες.

4. Ποσοτικά κριτήρια

- Ώρες εποπτείας 150
- Ώρες πρακτικής υπό εποπτεία 500. Αυτές οι ώρες περιλαμβάνουν 10 τουλάχιστον περιπτώσεις, που θα εποπτεύονται από τον ίδιο επόπτη από την αρχή ως το πέρας της θεραπευτικής διαδικασίας. Σε ορισμένες ψυχοθεραπευτικές σχολές μπορεί να υπάρχει και εποπτεία σε ομάδες (supervised consultation).
- Θεωρία, θεραπευτική μεθοδολογία και τεχνική ώρες 400

- Προσωπική θεραπεία ή άλλου τύπου προσωπική εκπαίδευση (βλ. 3) ώρες 100. Σε ορισμένες ψυχοθεραπευτικές κατευθύνσεις ο ελάχιστος αριθμός ωρών είναι μεγαλύτερος

5. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης

- 5.1 Η ψυχοθεραπευτική εκπαίδευση πρέπει να ακολουθεί ένα συγκεκριμένο και εξειδικευμένο πρόγραμμα. Υπάρχουν κάποιοι «grantparenting» διακανονισμοί μέσω των οποίων κάποιοι ψυχολόγοι που έχουν περατώσει την εκπαίδευσή τους πριν διαμορφωθούν τα παρόντα κριτήρια μπορούν, παρουσιάζοντας την εκπαίδευση και την εμπειρία τους, να κάνουν αίτηση για την αναγνώρισή τους.
- 5.2 Κάθε ψυχολόγος που ειδικεύεται στην ψυχοθεραπεία οφείλει να εκπαιδευτεί σε μια από τις κύριες ψυχοθεραπευτικές κατευθύνσεις. Για να ασκήσει κανείς ψυχοθεραπεία με βάση ένα συγκεκριμένο θεραπευτικό μοντέλο απαιτείται να εκπαιδευθεί σε βάθος πάνω στο συγκεκριμένο μοντέλο. Η εξοικείωση με ένα μεγαλύτερο εύρος ψυχοθεραπευτικών κατευθύνσεων επιπρόσθετα στο κύριο μοντέλο που ένας θεραπευτής ακολουθεί, του δίνει τη δυνατότητα να πάρει έναν περισσότερο συμβουλευτικό ρόλο μέσα στη θεραπεία όταν αυτό χρειάζεται, καθώς επίσης και να γνωρίζει τόσο τα όρια εφαρμογής του συγκεκριμένου μοντέλου, όσο και τα όρια των δικών του προσωπικών ικανοτήτων και δυνατοτήτων για παρέμβαση.
- 5.3 Το σύνολο των ωρών που προαναφέρθηκε είναι το ελάχιστο που απαιτείται σε οποιαδήποτε ψυχοθεραπευτική κατεύθυνση. Αν ένας ψυχολόγος επιθυμεί να ενσωματώσει στη ψυχοθεραπευτική του δουλειά και άλλες προσεγγίσεις, οφείλει πρώτα να εκπληρώσει τα κριτήρια που θα του επιτρέψουν να εξασκεί άρτια το συγκεκριμένο μοντέλο, και μετά να προσπαθήσει να αποκτήσει μια επαρκή κατανόηση των μοντέλων που θα ήθελε να χρησιμοποιήσει συμπληρωματικά στη δουλειά του
- 5.4 Οι υποψήφιοι πρέπει να εκπαιδεύονται στο πώς να αξιολογούν οι ίδιοι τη θεραπευτική τους δουλειά.
- 5.5 Αναγνωρισμένες θεραπευτικές σχολές: Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν οποιοδήποτε βασικό θεραπευτικό μοντέλο βασίζεται σε σημαντικό μέρος θεωρητικής ψυχολογικής γνώσης που να ερμηνεύει την ανθρώπινη ανάπτυξη και την ψυχοπαθολογία. Το μοντέλο αυτό θα πρέπει να βασίζεται σε κάποια συγκεκριμένη θεωρητική κατεύθυνση και να προτείνει συγκεκριμένους τρόπους θεραπευτικής παρέμβασης. Το σύνολο αυτό της ψυχολογικής γνώσης θα πρέπει να είναι επιστημονικώς αναγνωρισμένο και να επιδέχεται επιστημονικής διερεύνησης. Η ανάπτυξη νέων μοντέλων και προσεγγίσεων θα πρέπει να συμβαδίζει με τα παραπάνω

6 Κριτήρια για τους εκπαιδευτές

Οι ψυχολόγοι που εκπαιδεύονται στην ψυχοθεραπεία πρέπει να διδάσκονται από ψυχολόγους ειδικούς σε αυτόν τον τομέα ή από ειδικούς με προσόντα αντίστοιχα που να είναι αποδεκτά από τις επαγγελματικές οργανώσεις των ψυχολόγων.

- 6.1 Όσοι διδάσκουν θεωρία στα εκπαιδευτικά προγράμματα θα πρέπει να είναι ειδικοί σε επίπεδο διδακτορικού ή ειδικοί αντίστοιχων προσόντων

- 6.2 Οι εκπαιδευτές στην ψυχοθεραπευτική μεθοδολογία και τεχνική καθώς και οι επόπτες θα πρέπει να είναι ειδικευμένοι ψυχολόγοι με ένα ελάχιστο 3 χρόνων επαγγελματικής εμπειρίας στην ψυχοθεραπεία μετά το τέλος της δικής τους εκπαίδευσης.
- 6.3 Οι επόπτες θα πρέπει επιπλέον να έχουν λάβει οι ίδιοι εποπτεία για την εποπτεία που ασκούν σύμφωνα με τα προκαθορισμένα κριτήρια
- 6.4 Δεν θα πρέπει να υπάρχει άλλου είδους σχέση εκτός της θεραπευτικής μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων. Επίσης δεν θα πρέπει ο ίδιος ψυχολόγος να λειτουργεί σαν επόπτης και σαν προσωπικός θεραπευτής του ίδιου εκπαιδευόμενου.

7 Κριτήρια για τα ιδρύματα που παρέχουν ψυχοθεραπευτική εκπαίδευση

Τέτοια ιδρύματα θα πρέπει:

- 7.1 Να προσφέρουν ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα εγκεκριμένο από τον επαγγελματικό κλάδο των ψυχολόγων
- 7.2 Να παρέχουν εκπαιδευτές που να διαθέτουν όλα τα απαιτούμενα προσόντα
- 7.3 Να διασφαλίζουν στους εκπαιδευόμενους τον απαιτούμενο αριθμό και την καταλληλότητα ασθενών έτσι ώστε η εκπαίδευσή τους να είναι άρτια
- 7.4 Να παρέχουν τις απαιτούμενες αποδείξεις ότι αυτοί που περατώνουν το πρόγραμμα έχουν τα απαραίτητα και αναγνωρισμένα προσόντα

Επιπλέον θα πρέπει:

- 7.5 Να συνεργάζονται με πανεπιστημιακά τμήματα ψυχολογίας ή άλλα ερευνητικά ιδρύματα ώστε να προάγουν την αξιολόγηση και ανάπτυξη των ψυχοθεραπευτικών μεθόδων
- 7.6 Να είναι δεκτικοί σε τακτικές κρίσεις από το επαγγελματικό σώμα των ψυχολόγων
- 7.7 Να διασφαλίζουν ότι ολόκληρη η διαδικασία και το κόστος της εκπαίδευσης είναι απολύτως κατανοητά στους υποψήφιους για εκπαίδευση
- 7.8 Να έχουν επαρκώς οργανώσει το πρόγραμμά τους ούτως ώστε ο κάθε υποψήφιος να μπορεί, εφόσον πληροί τα απαραίτητα κριτήρια, να το περατώσει
- 7.9 Να επιτρέπουν στους υποψήφιους να εκφράσουν παράπονα ή κριτική όσον αφορά στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα μέσω κάποιας κατάλληλης διαδικασίας

8 Καταλληλότητα του υποψήφιου

Ένας κατάλληλος υποψήφιος θα πρέπει οπωσδήποτε να μπορεί να διαχειρισθεί τη θεραπευτική σχέση με τον ενδεδειγμένο τρόπο και να πειθαρχεί στους κανόνες της δεοντολογίας που έχουν ορισθεί από την EFPA

Η καταλληλότητα των εκπαιδευομένων μπορεί να αξιολογείται με τους παρακάτω τρόπους:

- 8.1 Με την είσοδο των εκπαιδευομένων στο πρόγραμμα μέσω της αξιολόγησης από την προσωπική συνέντευξη καθώς και από άλλες πηγές
- 8.2 Συνεχώς κατά τη διάρκεια του προγράμματος τόσο από τους εκπαιδευτές όσο και από τους επόπτες. Αν ο υποψήφιος έχει οποιεσδήποτε αμφιβολίες σχετικά με

τη προσωπική του καταλληλότητα τα μέλη του εκπαιδευτικού ιδρύματος υποχρεούνται να του δώσουν με τεκμηριωμένο τρόπο ανατροφοδότηση γύρω από αυτές τις ανησυχίες. Επίσης οφείλουν να λειτουργήσουν συμβουλευτικά και να προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις ώστε να υπερπηδηθούν παρόμοιες δυσκολίες. Αν υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες για την καταλληλότητα κάποιου υποψήφιου, θα μπορούσε να γίνει σύσταση για διακοπή της εκπαίδευσης. Αν είναι ο προσωπικός θεραπευτής του υποψήφιου που έχει τις συγκεκριμένες αμφιβολίες, οφείλει να τις συζητήσει αμέσως με τον υποψήφιο. Με τη σύμφωνη γνώμη του υποψήφιου ο θεραπευτής μπορεί να συζητήσει το θέμα με το προσωπικό του ιδρύματος. Αν δεν δοθεί η άδεια αυτή ο θεραπευτής οφείλει να διακόψει αυτή την «εκπαιδευτική» θεραπεία.

9 *Προϋποθέσεις για την επιτυχή ολοκλήρωση και λήξη του προγράμματος*

9.1 Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι ο υποψήφιος έχει ολοκληρώσει τη θεωρητική και πρακτική του κατάρτιση με επάρκεια. Αυτό μπορεί να γίνει είτε με εξετάσεις στη θεωρία ή/ και με εκθέσεις περιστατικών, η θεραπεία των οποίων έχει ολοκληρωθεί από τον υποψήφιο. Οι εκθέσεις αυτές θα παρουσιαστούν στο εκπαιδευτικό ίδρυμα.

9.2 Μπορεί επίσης να γίνουν συστάσεις από τους καθηγητές και τους επόπτες

10 *Κατοχύρωση της επαγγελματικής άδειας ως Ψυχολόγου ειδικευμένου στην Ψυχοθεραπεία (registration as a Psychologist specialized in Psychotherapy)*

10.1 Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της εκπαίδευσης, ο ψυχολόγος είναι πια αναγνωρισμένο και επίσημο μέλος του επαγγελματικού σώματος των ψυχολόγων

10.2 Οι ειδικευμένοι στην ψυχοθεραπεία ψυχολόγοι μπορεί επίσης να παίρνουν τη άδειά τους και από τις κυβερνητικές αρχές όταν υπάρχει αντίστοιχη νομοθεσία.

*Μετάφραση-Προσαρμογή στα ελληνικά Ασπασία Τασίου
Μεταπτυχιακό Τμήμα Κλινικής Ψυχολογίας
Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών*